

ITALIJANSKI OGNJENIK ETNA ZOPET BRUHA.

Na znanem italijanskem otoku Sicilija je veliki ognjenik Etna, ki je s svojimi strahovitimi izbruhi leta 1908 uničil sicilijansko glavno mesto Messina. Ta ognjenik se dviga 3279 metrov nad morjem. Etna je od 2800 metrov višine dalje pokrit s snegom. Ognjeni izbruhi se ponavljajo tako pogosto, da je v glavnem žrelu, ki je široko 3 km, hlad le od 6 do 10 stop. pod ničlo. Na ognjeni gori je 200 že ugaslih žrel. Pri glavnih izbruhih se vedno odpre katero od ugaslih žrel in ti izbruhi postanejo usodopolni za celo okolico in to na več 10 km v obsegu. Na vrh ognjenika se pride preko ledenikov, sicer pelje na goro Etna žična železnica. Koj pod glavnimi žreli so človeške naselbine, ki grozno trpijo ob izbruhih.

Letos je pričel Etna z izbruhi na dan sv. Lenarta 6. nov. Skraja ni pripisoval nikdo nesreči takega večjega obsega, ki povzroča še danes nepregledno visoko škodo. V krajih, ki so po tem izbruhu opustošeni od goreče lave, je veljal hektar zemlje 100—150 tisoč lir. Posestniki, ki so bili pred enim tednom bogataši, so danes reveži brez zemlje ter strehe. Lava je dosegla od sedaj bruhačnega žrela oddaljenost 16 km. Malo mesto Mascalì, kojega prebivalstvo je bilo imovito, leži pokopano pod 10 m debelo ognjeno plastjo. Ljudje so zbežali pred grozno nesrečo, katero je mogoče opazovati le iz aeroplanov. Vsa reševalna dela s osmerjena v ta cilj: izpeljati množine valoveče lave v morje.

Dosedaj še ni nobenih znamenj, da bi bilo izbruhov kmalu konec.

POTRDILO.

Podpisani Jurij Fregl lastnoročno potrjujem, da mi je g. Poljšak resnično mojo roko ozdravil, na kateri sem bolehal že nad 3 leta in 7 mesecev. Dosedaj sem iskal že pri vseh zdravnikih pomoči, tudi v mariborski bolnici sem bil, a vsako zdravljenje je bilo brezuspešno. Bil sem trikrat pri primariju g. dr. Černiču, a on mi je rekel, da ni druge pomoči, kakor roko odrezati.

Gospod Poljšak mi je pa mojo roko čudežno ozdravil v teku štirih tednov tako, da lahko opravljam že vsa lažja dela. Tudi podpisani občinski odbor se čudi, da je bilo g. Poljšaku sploh mogoče, tako težki slučaj splah ozdraviti.

Pri meni je zdravilo učinkovalo, katerega sem sprejel od g. Poljšaka, jako dobro

in sploh ni govora o kaki mogočnosti zastrupljenja, kakor to trdijo nekateri gospodje zdravniki.

Ni mi mogoče molčati o zdravljenju gospoda Poljšaka, ker je meni resnično njegovo mazilo pomagalo, kar se tudi lahko prepričajo vsi zdravniki naše države in sem pripravljen tudi vsakemu interesentu pokazati.

Fram, dne 10. oktobra 1928.

Jurij Fregl l. r.

Tu radno se potrjuje, da je bil tukajšnji posestnik Jurij Fregl resnično težko bolan na svoji desni roki dalje časa, da je poskusil pomoči in zdravljenja pri večih zdravnikih, kakor tudi pri primariju dr. Černiču mariborske bolnice, in vso zdravljenje je bilo brez uspeha, in mu je dal nalog, priti v bolnico, da se mu roka odzame. Ker je pa izvedel za uspehe gospoda Poljšaka in da je on v bolnici, se je podal k njemu, da mu tudi on da svoje mnenje, ali se naj roka odzame, ali je še za ozdraviti. Gospod Poljšak ga je vzel v zdravljenje in resnično, kar se tu uradno potrjuje, je možak v 4 tednih zopet ozdravel, tako da danes lahko zopet vsa svoja dela kot kmetovalec opravlja, kar mu nobeden izkušeni zdravnik ni moral in razumel pomagati. Torej vsa čast gospodu Poljšaku!

Fram, dne 11. oktobra 1928.

Potočnik l. r., župan; občinski odborniki: (sledijo še podpisi 12 odbornikov).

(Pripomba: V gornjem gre za slučaj kostne tuberkuloze na roki.)

Dr. F. Kollerer, zdraviliški zdravnik, ordinira tudi preko zime v Rogiški Slatini (Ljubljanski dom). Ordinacije in pregledi na rentgenove žarke (pregledi na elektriko) dnevno od 9. do 12. ure, razven ob nedeljah in praznikih. 1370

Slava mrtvim!

Da dostojno proslavimo spomin v svetovni vojni padlih rojakov, priredi slovensko pevsko društvo »Maribor« v sredo, dne 21. novembra, ob 8. uri zvečer slavnostni koncert v frančiškanski cerkvi v Mariboru — kjer izvaja veličasten

Mozartov: „Requiem“.

Okoliška društva in drugi, ki bi se v skupinah udeležili koncerta in bi želeli kakih navodil, se naj obrnejo na Slov. pevsko društvo »Maribor«.

Zanimivosti.

ZANESLJIVA VREMENSKA PREROKA.

V Varaždinu sem se čudil, ker ima jo skoro v vsaki uradni sobi za motvoz navezane električno hruško, ki visi na žreblju in spodaj je pritrjena deščica. Radovednost me je premagala in sem vprašal, kaj neki značijo te hruške. Dali so mi pojasnilo, da so to najbolj zanesljivi in najbolj poceni vremenski preroki. Dobrih 6 ur pred spremembo vremena prerokuje taka električna hruška dež ali sneg. S tem priprostim vremenskim prerokom je treba ravnati tako-le: Vzemí električno hruško, ki je že dogorela in ni več za drugo, nego da jo poženeš proč. Najlažje se dajo pretvoriti v vremenskega preroka one hruške, ki imajo ob koncu buciko. To izrastek (buciko) je treba z navadno pilo toliko odpiliti, da odpade in nastane na hruški majhna luknjica. Skozi to luknjico je treba naliti v hruško do polovice potom papirnatega škrnica navadne mrzle vode. Nato obesi z vodo do polovice napolnjeno hruško v sobo in spodaj pritrđi deščico. Ako bo vreme lepo, ne bo premočila skozi luknjico niti ena kapljica vode. Pri lepem vremenu bo ostala deščica pod hruško vedno suha. Kakor hitro se začne vreme spreminjati in s tem tudi tlak zraka, bo začela šest ur pred dežjem ali snegom kapljati voda skozi luknjico na deščico.

Soba, v kateri opazuješ tega najbolj cenega vremenskega preroka, ne sme biti preveč zakurjena, mora biti v njej navadna toplota.

Varaždinci so slavili ta barometer kot enega najbolj sigurnih in ga vidiš povsod po mestu.

Hrošč govtnjač.

Z zavrčkim gospodom kaplanom sva se mudila v gorica mariborskega stolnega kapitlja v Lovrenčanu na Hrvaškem. Na trgatve je šlo, a vreme je bilo krmižljivo ter kazalo na dež. Gospoda kaplana je skrbelo bližajoče se deževje, kapiteljski viničar Tuna ga je pa tolažil z vso sigurnostjo, da bo lepo in to precej časa. Razlagal nama je: »Glejta, tukaj pred viničarijo je težko staro bruno ravno pred kapom. V to bruno je izvrtanih več za palec debelih lukenj. Eno izmed teh lukenj si je zbral kot nočno zavetišče hrošč, kateremu pravimo tukaj na Hrvaškem govtnjač. Hrošč je precej velik, črn in ga je najti v živinskih odpadkih. Ako je deževje in ne vemo, kedaj se bo zvedrilo ter zjasnilo, potem pazimo skrbno proti večni luči na govtnjača.

Ako se bo napravilo v najhujšem deževju drugi dan na lepo, potem pribrenči govtnjač v mraku proti svojemu bivališču v hrastovem brunu. Predno najde svojo luknjo, se zažene ob zid viničarije z vso in glasno slišno močjo. Butanje in brenčanje govtnjača nam je najbolj sigurni prerok, da bo drugi dan najlepše vreme. Po vrnitvi govtnjača gremo prosit težake

Družinska pratika za leto 1929

je izšla in se dobiva po vseh knjigar-
nah in trgovinah po celi Sloveniji v
izredno lepi opremi in z zelo bogato
vsebino. Cena komadu Din 5.— brez
poštne.

Zahtevajte povsod le to edino našo „Družinsko pratiko“.

za vinogradno delo, pa četudi zvečer še lije dež.

Ta vremenski prerok je že bogznaj koliko let v hrastovi bruni kapiteljske viničarije in za dolgoletnega viničarja — dobrodušnega Tuneta edini — res sigurni vremenski prerok.

Tako je nama z gospodom kaplanom razkladal viničar Tuna in čakal v onem nesigurnem vremenu na vrnitev govnujača. Ob »Ave Mariji« je res nekaj pribrenčalo po zraku in se zagnalo ob steno viničarije. Črni hrošč se je odbil na trdem zidu, padel na hrastovo bruno in zlezal v svojo luknjo ritanski.

Ne samo drugi dan, da, celo vinsko trgatve je bilo po Halozah najlepše — večkrat naravnost poletno gorko vreme.

Oba opisana vremenska preroka sta priznana po izkušnji. Porinil sem oba priprosta barometra v javnost z namenom, da si osvojijo čitatelji »Slov. Gospodarja« enega ali drugega. (Januš Golec.)

KDO VLADA SVET?

Na celem svetu je 70 držav in med temi: 42 republik in 28 monarhij.

Leta 1918 je propadlo 27 vladarskih prestolov in med temi tri cesarstva: rusko, nemško in avstrijsko; pet kraljestev: bavarsko, vrttembergsko, sasko, grško in črnogorsko; en sultanat: turški; ostalo so bili veliki vojvode, vojvode in knezi.

Sedaj je še pet cesarstev: japonsko, indijsko, perzijsko, abesinsko in siamsko. Kraljestev je 15, in to večinom v Evropi: Anglija (Jurij V.), Španjolsko (Alfonz III.), Italija (Viktor Emanuel), Švedsko (Gustav V.), Norveško (Hakon VII.), Dansko (Kristian X.), Belgija (Albert I.), Jugoslavija (Aleksander I.), Bolgarija (Boris III.), in Nizozemsko (Viljemina); na Rumunskem imajo regentstvo, v Egiptu vlada pod angleškim pokroviteljstvom Fuad I., v Afganistanu Aman Ullah in v Albaniji Ahmed; kralja imajo tudi v Anamu.

Velika vojvodina je samo še ena: Luksemburška, ki jo vlada Charlotta; kneževini sta dve: Monaco (Albert) in Liechtenstein (Johann II.).

V afriškem Maroku in arabskem Omnanu vladata sultana, v Tunisu beg.

Ogrska zavzema posebno stališče, kjer imajo kraljevega namestnika, dokler jim mirovne pogodbe branijo proglasiti lastnega kralja.

V Ameriki, Avstraliji in južnomorskem otočju so same republike.

Nove knjige.

V Tiskarni sv. Cirila v Mariboru so izšle zadnji čas sledeče nove knjige in sicer:

Meško: »Na Poljani.« To je gotovo Meškova najboljša povest. Pisatelj jo je na novo predelal. Knjiga stane Din 25 broš. in Din 38 vez.

»Snubitev kneza Šamila«, povest iz grozne rusko-turške vojske. Po svojih živahnih dogodkih in obsežni

vsebini bode gotovo vsakemu bralcu ugajala. Knjiga stane broš. Din 32 in vezana celoplatno Din 42.

Sadar: »Hmeljarstvo.« Da je v sedaj v hmeljski kupčiji taka kriza, je krivda tudi v tem, ker mnogi hmeljarji ne vedo prav ravnati z hmeljem. Zato je Tiskarna sv. Cirila izdala knjigo »Hmeljarstvo«, ki obsega zelo praktičen pouk in ga ponazorjuje s številnimi slikami. Knjiga stane broš. Din 50 in vez Din 60. Hmeljarji, naročajte to knjigo!

NAŠA DRUŠTVA

VRLA DEKLETA

so pred desetimi leti s svojo zavednostjo pomagala do sijajne majniške deklaracije z 200.000 podpisov. Pridite v velikem številu k slovesni proslavi desetletnice dne 1. dec. 1928! Naj ne zaostane nobena dekliška zveza; vsaka naj pošlje vsaj tri zastopnice! Združili bomo s to slavnostjo tudi prosvetni tečaj in občni zbor dekliških zvez na predvečer, dne 30. novembra, od 4. do 7. ure popoldne v telovadnici čč. šolskih sester v Mariboru. Ker je omogočena četrtinska vožnja na vseh vlakih, bo udeležba tem lažja. Tiste, ki nimajo znanec v Mariboru, bodo skupno prenočile v zgoraj imenovani telovadnici. Ker bo ta dan velik naval, si naj vzamejo »stroške« s seboj. Javite osrednjemu vodstvu (Maribor, Aleksandrova cesta 6) število udeleženk radi izkaznice za četrtinsko vožnjo in prenočišča. Ko bomo prejeli prijave udeleženk, pošljemo vodstvom DZ legitimacije v svrhu četrtinske vožnje. Legitimacije pokažite na vstopni postaji in prosite, da se železniška vozovnica žigosa z mokrim žigom. — Marija Štupca, predsednica.

Spored

prosvetnega tečaja DZ dne 30. nov. 1928, od štirih do sedmih popoldne v telovadnici čč. šolskih sester v Mariboru:

I. Občni zbor Dekliških zvez: 1. poročilo predsednice, tajnice, blagajničarke; 2. volitev osrednjega vodstva.

II. Predavanja: 1. Ženska poklicna naobrazba. Marija Štupca. 2. Kako sodelujejo naša dekleta pri iztrežnjevanju našega naroda. Skioptično predavanje. Ravnateljica Ant. Štupca. 3. Gojimo narodno pesem! Gdč. Ida Pečnik. 4. Predavanje o poslovanju DZ N. Činžarjeva. 5. Skioptično predavanje: Zgodovina Lurda in Bernardke. M. Štupca.

III. Ob osmi uri zvečer v gledališču svečana proslava desetletnice države Nastop Orlic, pevskega zbora, vojaške godbe in drugo.

Osrednje vodstvo DZ v Mariboru.

»Francišek Asiški«, prvič na slovenskem odru. To krasno igro v petih dejanjih ponovi na splošno željo mladeniška Marijina družba franciškanske župnije v Mariboru v nedeljo, dne 18. novembra, ob pol petih popoldne v Narodnem domu.

Krčevina pri Mariboru. Kat. izobraževalno društvo v Krčevini pri Mariboru priredi v nedeljo, dne 18. t. m., igro »Večna mladost in večna lepota« v svojem društvenem domu. Začetek ob treh popoldne. Godba Kat. Omladine. K obilni udeležbi vabi — odbor.

Vurberg. Gospodarsko izobraževalno društvo priredi prihodnjo nedeljo in župnijskem domu dve igri. Ena je silno ganljiva, vzeta iz rimskih časov »Sv. Neža«; druga nam pa slika razne nadloge, zato se imenuje »Zakonska nadloga«. Vsi prijatelji prave omike so prijazno vabljeni!

Sv. Lenart v Slov. gor. Orlovski odsek vprizori dramo »Mlinar in njegova hči« v nedeljo, dne 18. t. m. ob treh popoldne v dvorani Narodnega doma. Najiskrenejši so vabljeni vsi! Bogživi!

Sv. Benedikt v Slov. gor. Naša mladina se živahno giblje. Dekliška zveza je dostojno proslavila 25letnico obstoja z dekliškim tečajem in z dekliško akademijo. Iskrena zahvala gdč. Mariji Štupca in g. dr. Krambergerju za prezanjivna predavanja! — Isto slavnost obhaja naša Mladeniška zveza v nedeljo, dne 19. novembra. Od pol 8. do pol 11. ure se vrši mladeniški tečaj, ki ga bo vodil profesor dr. Jože Jeraj iz Maribora, popoldne po večernicah pa bo mladeniška akademija z izbranim sporedom v dvorani. Mladeniči domači in sosednji, na veselo svidenje v največjem številu!

Ptuj. Telovadni Isek Orel v Ptujju vprizori igro »Krivoprisežnik« v mestnem gledališču v Ptujju v nedeljo, dne 18. novembra, ob treh popoldne. Prijatelji vesele in poštene zabave, ne ostanite doma za pečjo. Naj ne ostane noben fant in nobeno dekleta dan doma. Ne bodite mevže, ampak se postavite kot fantje od fare ter pridite vsi od prvega do zadnjega v mestno gledališče.

Ptuj. Na praznik Brezmadežne, dne 8. decembra t. l., obhaja naša dekliška Marijina družba 30letnico svojega obstoja. Ob tej priliki bo tudi blagoslovitev nove družbene zastave. Načrt te zastave je najnovejše delo gospe H. Vurnikove. Pred praznikom bo tridnevna, a na praznik popoldan pa slavnostna akademija. Že selay vabimo vse okoliške sestrške družbe na to našo proslavo! Natančni spored objavimo pozneje.

Novacerkev. Kat. izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 18. t. m., dve veseligrigi in sicer: »Županova Micka« in »Vse naše«. Med odmori je na sporedu tudi narodno petje, katerega proizvajajo cerkveni pevski zbor. Prijatelji poštene zabave pridite!

Sv. Jurij ob južni žel. V nedeljo, dne 18. novembra, popoldne po večernicah, se vrši v dvorani Katoliškega doma občni zbor Kat. slov. prosvetnega društva. Ob enem se vrši spevoigra »Kovačev študent« in petje pod vodstvom g. organista Radočnika. Iskreno vabimo vse prijatelje našega društva!

Pilštanj. Kat. prosvetno društvo Slomšek skliče za nedeljo, dne 18. novembra, svoj redni občni zbor in sicer popoldne po večernicah v društveni čitalnici. Društvo si je v preteklem letu lepo uredilo in opremilo lastno čitalnico, kjer nudi članom vse naše časopise in revije, in si s pomočjo dobrotnikov ustanovilo knjižnico s 331 knjigami. Po zadnji dobro uspešni tomboli pa si je nabavilo še lasten radijo-aparat, ki nam prav dobro služi in sredi »Urwalda« poslušamo kaj se godi po svetu, zlasti radi pa našo Ljubljano. Za svoje članice je društvo izposlovalo 10tedenski gospodinjski tečaj, ki se začne v drugi polovici novembra in mu ga je blagohotno dovolil oblastni odbor. Zato pa vabljeni vsi, zlasti mladeniči, da pokažete veselje do napredka!

Listnica uredništva.

Dopis Sv. Anton v Slov. gor., katerega je prinesel zadnji »Gospodar«, bi moral biti pravilno pod zaglavjem: Sv. Anton na Pohorju. — Prevalje, Sv. Miklavž pri Ormožu Vurberg, Sv. Urban pri Ptujju, Kupetinci, Ptuj, Sv. Križ pri Rogaski Slatini, ti dopisi bodo objavljeni radi pomanjkanja prostora prihodnjič.

Prage (švelerje) borove, hrastove in bukové kupi vsako množino proti takojšnjemu plačilu Rudolf Dergan, trg., Laško. 1352

Suhe gobe, fižol in jabolka kupuje po najvišjih cenah Anton Fazarinc, Celje. 1276